

Zoologické dny 2025 pod záštitou předsedkyně Akademie věd

Zoologické dny, tentokrát 54. ročník této tradiční konference, se letos konaly v Brně v prostorách Ekonomicko-správní fakulty Masarykovy univerzity. Konferenci pod záštitou předsedkyně AV ČR, prof. Evy Zažímalové, opět spoluorganizovaly Ústav biologie obratlovců AV ČR (ÚBO), Ústav botaniky a zoologie Přírodovědecké fakulty Masarykovy univerzity a Česká zoologická společnost.

Na Zoologických dnech, které se konaly ve dnech 13. a 14. února 2025, bylo zaregistrováno 507 účastníků (z toho 233 studentů), čímž letošní konference atakovala rekordní ročník 2018 v Praze (s 584 účastníky) a stále si drží pozici největšího setkání měněna českých a slovenských zoologů.

Při zahájení konference byly předány ceny za přínos ke studiu obratlovců, které ÚBO poprvé uděloval při příležitosti Zoologických dnů v Olomouci v r. 2020. Cenu Jana Zimy za významný přínos k výzkumu biologie obratlovců pro mladé vědecké pracovníky (junior researcher) získal Antonín Macháč, nyní působící v Mikrobiologickém ústavu AV ČR, za výsledky v oblasti studia světové biodiverzity. Svůj výzkum pak blíže představil ve večerní plenární přednášce.

Cenu Jiřího Gaislera za přínos k výzkumu biologie obratlovců v kategorii senior researcher získala Radka Reifová z katedry zoologie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy za přínos pro poznání evoluční ekologie ptáků. R. Reifová měla úvodní plenární přednášku osvětlující problematiku enigmatického zárodečného chromozomu pčvců.

Následně zaznělo 146 přednášek ve 24 sekcích a vystaveno bylo 155 posterů. Jedním z výrazných témat konference byla problematika návratu velkých predátorů do evropské krajiny. Z toho důvodu byla celá

jedna sekce věnována vlkům (obr. 2). Jak vysvětlil Pavel Hulva z PřF UK, Evropa je výjimečná tím, že zde počet velkých predátorů narůstá, zatímco v jiných částech světa se spíše snižuje. Vědci se zabývají např. hybridizací vlka se psem domácím, genetickou strukturou populací vlka v Evropě nebo tím, jak vlci fungují v relativně zalidněné krajině ve srovnání s rozsáhlými neosídlenými oblastmi Kanady a Ruska. Studium jejich prostorového chování a adaptace na nové prostředí přináší cenné poznatky. Důležitou otázkou je také postoj veřejnosti – jaké chování vlků je vnímáno jako přirozené a kde už začínají obavy. Zvláštní pozornost byla věnována situaci na Slovensku, kde po změně vládní politiky došlo k úpravám v ochraně vlků. Vědci zde zaznamenali obměnu populace, dochází k nahrazování ubývající karpatské populace nížinnou populací původem z Pobaltí.

Před konferencí byl na ÚBO AV ČR plánován workshop zaměřený na otázky otevřené vědy a predátorských praktik v akademickém publikování. Workshop měla vést Tereza Šimová, avšak ze zdravotních důvodů se neuskutečnil. Přihlášení účastníci však měli možnost zúčastnit se komentované večerní prohlídky brněnské zoologické zahrady, zaměřené na různé predátory. Program zahájil Petr Suvorov, který zájemce provedl po ptačích predátorech. Návštěvníci nahlédli do zákulisí chovu dravců i dalších ptáků, jako jsou např. jeřábi nebo pelikáni. Dále si mohli prohlédnout tropický pavilon, kde se výkladu ujal Marek Sláma. K vidění bylo i krmení psů hřivnatých, obří anakondy, piraně a trnuchy (obr. 3).

Studentské soutěže se zúčastnilo 55 přednášejících a 77 posterů (obr. 1). Opět byly uděleny i ceny za nejlepší entomologické a ornitologické prezentace.

1 Michal Horsák z Ústavu botaniky a zoologie Masarykovy univerzity předává Ondřeji Vaňkovi cenu za nejlepší studentskou přednášku nazvanou Nový? Přehlížený? Je zde! aneb Příspěvek (nejen) k rozšíření vzorka Thalerova (*Cortestina thaleri*). V pozadí ředitel Ústavu biologie obratlovců AV ČR Josef Bryja. Foto R. Coufal

2 Vlk krmící se malinami. „Takový obrázek poněkud zpochybňuje stereotypy o vlčích, a zároveň poukazuje na to, že návrat vlků přispívá k obnově méně známých ekologických interakcí včetně plodožravosti a dálkového rozšiřování semen savci,“ uvedla Jana Šrutová. „Frugivorie ve skutečnosti není u šelem tak neobvyklá, ale je dost málo prostudovaná. V tom jsou vlci podobní lidem, po řízku nebo guláši si také rádi dáme dezert,“ dodává Pavel Hulva. Foto J. Šrutová

3 Během večerní prohlídky Zoo Brno mohli účastníci konference vidět i piraňu plodožravou (*Piaractus brachipomus*), která žije v Jižní Americe ve velkých řekách. V období dešťů se vyskytuje i v zatopených lesích, kde sbírá spadané plody. Hraje tak důležitou roli v rozšiřování semen různých rostlin. Foto z archivu ÚBO AV ČR

Nízký konferenční poplatek a vysoká vědecká i společenská úroveň konference by nebyly možné bez podpory řady partnerů, kterým patří poděkování.

Příští ročník Zoologických dnů se uskuteční v únoru 2026 v Českých Budějovicích.

Internetové odkazy s dalšími informacemi najdete na webové stránce Živy.

Sborník abstraktů na
<https://www.ivb.cz/vyzkum/zoologicke-dny/archiv-sborniky/>